AZ ORSZÁG TÜKRE.

BUDAPESTI KÉPES HETILAP.

IV-dik évfolyam.

Felelős szerkesztő:
BALÁZS SÁNDOR.
Megjelenik e lap minden csütörtökön.

29-dik szám.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
egész évre 12 forint, félévre 6 forint, évnegyedre 3 forint.

Pest, 1865. Julius 20-án.

Az előfizetési pénzek s reclamatiók a kiadó-hivatalba küldendők:
GYURIAN és
DEUTSCH TESTVÉREK
könyvnyomdájába, 2 sas-utcza 5-dik szám.

Rahl Károly.

(Képpel).

Azt mondják: „a müvésznek nincsen hazája.“ Az igazságot, mely e sokszor ismételt mondatban rejlik, sokkal találóbban ugy lehetne kifejezni, ha azt mondjuk: „a müvésznek hazája az egész világ.“ Mentül magasabbra emelkedik valaki a szellemi tevékenység regióiban, annál inkább eltünnek alatta az egyes városok, megyék és országok határkövei; a birodalmakat elválasztó folyók és tengerek összemosódnak, egyszinüvé olvad a mélység s ott fenn ragyog mindnyájunk szemeláttára a tiszta szellem, mint a nap, mely sugáraival világosságot és életet derít az egész föld kerekségére, de melyet egy ország sem mondhat kizárólagos tulajdonának. E lelki közbirtokosság tudalma enyhiteni képes fájdalmunkat valahányszor egy nagy férfiu, legyen az költő, vagy müvész, törvényhozó vagy bármely más elöharczosa a világszabadságnak, kidöl az élök sorából s a hátramaradók megriadt tömege, félénken összeszorul, mert a vezérszövétnek eltüntével egy darabig sötét éjszakának nézi, a mi már reggeli szürkület.

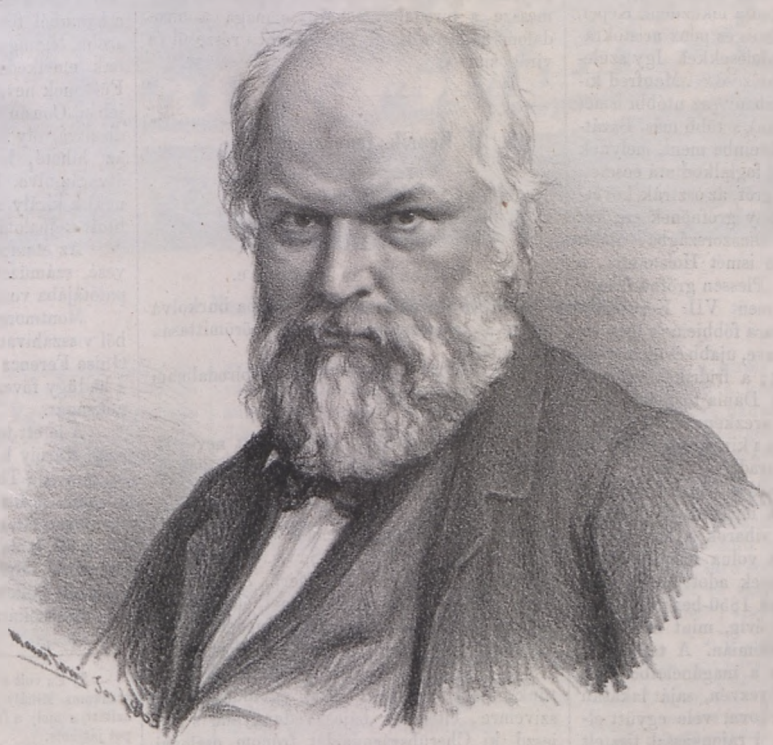

Rahl Károly.

Rahl halálával csakugyan messze földön elsötétült a müvészet láthatára, s ha a személyes tisztelet és nagyrabecsülés szálai nem is füzték volna szorosabban keblünkhöz, működése föterének közel szomszédsága s a befolyás, melyet hazai müvészetünk kifejlődésére éveken át gyakorolt, sokkal mélyebbre ható, semhogy mi is súlyos csapásként ne érezzük veszteségét. Napi sajtónk e szomoru ténynyel szemközt élénk tolmácsa volt hazai mivelt közönségünk érzületének, s habár a mellékelt arczkép beszerzése miatt kissé elkésve tesszük, de mi is kötelességünknek tartjuk megismertetni olvasóinkat e fényes életfolyammal, mely legsebesebb fut-

A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

tában a dicsőség czélpontja felé, rögtön és váratlanul megszakadt.

Rahl Károly Bécsben született 1812-ben auguszt. 13-kán. Atyja jóhirü rézmetsző volt s a képzőmüvészeti akadémiának tanára. Gyakorlati észjárásánál fogva kereskedőnek szánta fiát. Mind hiába. A fiuban nem volt egy szikra üzletszellem, de annyival nagyobb hévvel nyilatkozott benne már zsenge gyermekkorában a müvészi teremtés iránti elöszeretet — és tehetség. Ezt kénytelen volt atyja belátni, s végre megengedni azt is, hogy a fiu az akadémián kezdje meg tanulmányait. Itt ő volt a legbuzgóbb tanulók egyike s 19 éves korában már egy jeles történelmi festménynyel (Dávid a barlangban) sikerült megnyernie a Reichlféle pályadíjt. A császári díjért, melylyel egy olaszországi uti-stipendium volt összekötve, csupán fiatalsága miatt nem versenyeztetett; de hogy azt is elnyerte volna, csakhamar egy más feltünő müvével bizonyítá (Kriemhild Siegfried holttestе mellett), mely a császári Belvedere számára megvétetett.

E kitüntetés után utnak indult Olaszhon felé s 1836-ban deczemberben ért Rómába, hol leginkább Titian, Paolo Veronese, Rafael, Michelangiolo müveit tanulmányozta. A nagy mesterek remekmüvei kezdetben megdöbbentték s megingatták önbizalmában, de csakhamar megemberelvén magát, kettős erövel látott a munkához, Rómában készült első müve ugyancsak a Niebelungenlied egyik jeleneté tárgyazza. Ezt követé „a három svejczinak esküje a Rütli hegyén.“ melyet ősz atyja aczélba metszvén, rendkivüli meglepetésben részesité fiát.

Az öreg ur csak nagynehezen tudá nélkülözni, s folytonosan visszahivogatta Bécsbe. De ujabb tervek s ujabb müvek ezt nem engedék. Ez időben készité el nagy történelmi képét: „Anjoui Károly megtalálja Manfred holttetemét a beneventi csatatéren.“ A császári udvar megvette e festményt s a fiatal müvész jó hirneve már ekkor meg volt alapítva.

Atyjának 1843-ban bekövetkezett halála másodizben szólitá haza szülővárosába. A nagy veszteség fölötti szomoruságát csak megkettőzött tevékenység által tudta leküzdeni. Képet, kép után festett, a születés és pénz aristokratiája elhalmozá megrendelésekkel. Igy született „a keresztyének üldözése.“ „Manfred király fogadtatása Luceriában“ (az utóbbi ismét császári megrendelés után), s több más. Barátjainak felszólítására Holsteinba ment, melynek nemessége szakadatlanul foglalkodtatá ecsetét. Párison át, hol Apponyi gróf, az osztrák követnek, és leánya, Eszterházy grófnőnek arczképeit festé, visszatérvén Olaszországba, ujabb meghivás következtében ismét Holsteinba, s onnan a nagy befolyásu Plessen grófnő felszólítására Kopenhágába ment VII. Keresztély királyhoz. Ennek s udvara főbbjeinek igen sikerült arczképeit elvégezve, ujabb és igen megtisztelő megbizást nyert; a fridriksburgi muzeum számára ugyanis Dánia történelmi nevezetességü férfiainak arczképsorozatát kell vala megkezdenie, midőn a királynak halálával a terv kivitele abban maradt.

Most nem volt maradása többé északon, s midőn délnek fordult, a megkedvelt Olaszország felé, a 48-ik évi viharok utban lelték. Eleinte Bécsben ohajtott volna megtelepedni, de csakhamar Münchennek adott előnyt szülővárosa fölött, hova csak 1850-ben tért viszsza, s itt, de csupán fél évig, mint nyilvános tanár müködött az akadémián. A tapasztalt keserüségek egész sora a magánéletbe való visszavonulását eredményezvén, saját lakásán magánképezdét nyitott, hova, vele együtt elhagyván az akadémiát, a rajongassal tisztelt mestert tanitványainak nagyrésze követte volt, kik közül Than, Lotz s mások müvészeti irányának utóbb követői és terjesztői lettek Magyarországon.

Nem is említve a jeles arczképek egész sokaságát, melyet egy évtized leforgása alatt festett, s részben az ausztriai müegyesület termeiben ki is állított, mint styl tekintetében jeles müvek, főleg „Mosese“ „Sámsona“ — „Kolonics érsek“ a „Cymberek csatája“ és „Ulisses a Phaeakok között“ czimü képei emlitendők.

1854-ben utazást tett Magyarországba s itt többnyire a főranguak köréből 50 szebnél szebb arczképet festett. A bécsi arsenal fegyvermúzeuma részére 1856 körül készité el ama kitünő kompozitiókat, melyek fájdalom csak vázlatok maradtak. Ez időbe esik egyszersmind a bécsi görög templom homlokzata és csarnokának falfestmények általi diszitése, s a szép vázlatok egész sorozata, melyeket Sina Simon báró, egyik legbuzgóbb pártfogója megbizásából a Hansen által épített athenei egyetem számára tervezett. 1861-ben a görög hősikorszakból merített 4 nagy falfestményt vázolt a Sina palota diszteremébe. 1863-ban Heider miniszterialis titkár ajánlása folytán ujra megkezdé hosszu éveken át megszakadt müködését, mint nyilványos tanár a bécsi akadémián. Ez évben diszitette szép falfestményekkel a Todesko-palotát s nyert megbizást az arzenál diszcsarnokának négy plafond festményeire. — Utósó nagyobb müvei a bécsi uj operaház kárpitjára, s a nézőhely plafondjára szánt vázlatok voltak.

Oly müvész mint Rahl, ki mindegyre nagyszerü tervekkel volt elfoglalva, ugyszolván időt sem lelhetett arra, hogy képeinek kivitele körül azon szeretetteljes és gondos részletességgel járjon el, mely a nagy tömeget inkább képes lebilincselni s elbájolni, mint a merész körvonalokban, eröteljes ecsettel és szélesen vázolt kompozitiók. — Rahl mindazáltal még hibáiban is nagyobb volt, mint vágytársai, ugynevezett erősebb és előnyösebb tulajdonaikban; a mit pedig tőle meg nem lehet tagadni, s mit ellenei is beismerni kénytelenek: az hogy nem annyira az akadémia tantermeiben, mint inkább saját magán-mühelye szentélyében egy oly festésziskola képződött, mely messze a birodalmi főváros s maga a birodalom határain is tul. elismerésben részesül és virágozik. K.

II. Henrik, franczia király.

(Történeti korrajz.)

(Vége).

III.

A király és kedvese.

Diana de Poitiers, mély gyászba burkolva lépett a trónterembe. A király örömittasan sietett eléje.

— Diana, életem virága, birodalmam gyöngye, légy üdvöz!

— Uram....

— Oh nevezz ugy, mint azelőtt neveztél. Én csak népem királya vagyok, de néked, Diana....

— Nekem, Henrikem, több vagy mint király, nekem második istenem vagy. A Notre-Dame templomából jövök. Sirva térdeltem ott, imádkozva életedért, jólétedért. Az ég meg fogja hallgatni forró esdeklésemet, életedet védeni és oltalmazni fogja, s kegyelmének bőségszaruját ki fogja tárni drága fejed fölött.

— Ha ily angyalok imádkoznak érettünk, nem maradhat el az ég áldása. Jer szivemre, éltemnek bájos védangyala, s terjeszd ki Cherubszárnyaidat trónom oszlopai fölött. Sokat kell jóvá tennem, mit atyám egykor ellened vétett. Oh mi jó, hogy most király vagyok, s szerelmed és hüségedet megjutalmazhatom. Nézd e gyürüt,*)... atyám élte fogytáig viselé,... diszítse ez most a te ujadat. Viseld, bájos hölgy, mint a szerelem zálogát, mely mindent, a mit kivánsz, meg fog adni neked. E gyürüvel hatalmamat a te kezeidbe teszem le. Uralkodjál, légy királynő. Akaratod törvény, s törvényed akaratom legyen!

— Elfogadom e gyürüt, s viselni fogom azt, mint hódolatod jelét. De mégis, uram, engedd meg, ha erejét azonnal próbára teszem.

— Ohajtásod van? Szólj, beszélj.

— Atyád kedvese, Pisselen Anna, nem egyszer szemtelenül kigúnyolt engem..... Tiz évig nyugodtan viseltem gúnyolódásait,... de most....

— Szólj Diana, mi történjék?

— Büntetésül számüzzed öt. A Connetable, kit atyád számüzetésbe küldött, megérdemli, hogy trónod oszlopainak támasza legyen....

— Mit tegyek?

— Hivd vissza a számüzöttet. A tournoni bibornok gyönge ember, alkalmatlan a munkára, melyet atyád kegyelme bizott reá....

— Tehát....

— Mentsd föl hivatalától. Annebaut, ki nagy hős a tengeren, szárazon azonban csak gyönge parancsnok, maradjon tengernagy...

— Igen, de tábornagyi méltósága?....

— Kegyelmesen másra fogod ruházni.

— És kire, Diana, kire?

— Saint-Andrée arra való férfiu.

— Csak idegenekért tudsz kérni, oh kérj már egyszer magadért is.

— Nekem csak egy kivánságom van.

— És az?

— Légy jó hozzám, kegyelmes uram!

— Mig élek! — esküdött a király, s Diana keblére borult.

* * *

II. Henrik nem sokára oda ajándékozá kedvesének a Valentinois nagyherczegséget. Diana fölvevé a hozzá kapcsolt herczegi czimet. Aneti falusi laka leromboltatott, s helyén, mint a hamuból fölemelkedő Phönix, egyike a legszebb, legnagyszerübb és legdiszesebb palotáknak emelkedett, mely építőjének, Delorme Fülöpnek nevét megörökítette. A palota belsejében, Cousin ecsetje és Goujon vésője által feldiszítve, oly fényüzés terült el, hogy a belépő azt hiheté, hogy valami tündérpalotába lőn átvarázsolva. Ezenkivül még oda ajándékozá neki a király a nem kevesebb fénynyel kiállitott kéjpalotát, Chenonceaux-t.

Az etampesi herczegnő, I. Ferencz kedvese, számüzetett az udvartól, s villemartini palotájába vonult vissza.**)

Montmorency Connetable, számüzetéséből visszahivatva, Jaques de Saint-André és Guise Ferencz herczeggel egyetemben elnyerte a hadügy fővezérségét s a hadsereg parancsnokságát.

A le ett tournoni bibornok helyére lotharingi Károly bibornok, aumalei herczeg lépett, ki, mint de Thon és más hiteles történetirók állitják, a király kedvesével igen benső viszonyban élt, mi annál büntetésreméltóbbnak tünik föl, minthogy a bibornok ennek második leányával, Brézé Franciskával, 1546. óta házasságban élt, s igy egyszersmind veje is volt.

Nemsokára rá Olivier kanczellár kegy-

*) Ez volt ama hires büverejü gyürü, melyet Nostradamus Mihály I. Ferenczenek, Henrik atyjának készitett, s mely a franczia királyok közt oly nagy szerepet játszott.

**) Elfeledve az egész világtól, senkitől nem gyászolva, meghalt 1576. táján. Utósó sohaja, mely már meghidegült ajkait elhagyá, — Benvenuto volt.

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

vesztett lőn. A valentinoisi herczegnő parancsára ennek kegyencze, Bertrandin, a parlament elnöke, főpecsétőrré, Gilles-le-Maitre pedig, a herczegnőnek egy másik kegyencze, a parlament elnökévé neveztetett ki. Igy ajándékoztattak oda lassankint minden első rangu igazságügyi állomások, minden magasabb pénzügyi hivatalok, minden elnöki szék a parlamentben. Diana teremtményeinek, ki ily módon biztositotta a maga számára a miniszteriumot, a hadsereget, a kincstárt és a papságot.

Az etampesi herczegnő pártolta a reformáltakat; Valentinois herczegnője pedig inkább daczból, mint meggyőződésből, a katholikusoknak fogta pártját. Egyetértve a papsággal, elkezdődött az eretnekek üldöztetése, mely annál hevesebben üzetett, mivel a kalvinistáknak lefoglalt birtokai mind az ő részére estek zsákmányul. — Ez s a bérmálási jog által, mely a hivatalt örökölhető Pauletták behozatala előtt abban állott, hogy minden hivatalnok, ki megerősittetni akart, Valentinois herczegnőjének egy meghatározott dijt tartozott lefizetni, — oly annyira gyülöltté tevé magát, hogy fél Franczia ország elátkozta őt.

IV.

Egy harczjáték a St.-Antoine utczában. (1559).

A spanyol király küldöttei junius közepe táján érkeztek meg Spanyolországból Párisba, hogy souverainjuk nevében megkérjék a franczia király legidősb leányát.

II. Henrik nagyszerü harczjátékot rendezett az eljegyzés ünnepélyére.

Egy nagy terrase alaku tribünön lehetett látni a királynét, Medicis Katalint, környezve gyermekeitől: a Dauphint, Ferenczet és nejét, Stuart Máriát; Erzsébetet, a spanyol II. Fülöp aráját: Valois Margitot; Károlyt, az orleansi herczeget; Henrik, anjoui és Ferencz alençoni herczegeket: — a második sorban frankhoni Margitot, a király nővérét, s ennek jegyesét, Philibertet: a savoyai herczegnőt; továbbá a valentinoisi herczegnőt, s két vejét, az aumalei és bouilloni herczegeket: — a harmadik sorban a spanyol király küldötteit, Alba herczeget, oraniai Vilmos herczeget és gróf Egmontot; — a negyedik sorban Guise herczeget, Montmorency fölovászmestert, Strozzi tábornagyot, a király nagybátyját, Saint-André tábornagyot, Brissac tábornagyot, és gróf Londi-Retz-et, a királyi herczeg udvarmesterét; — az ötödik sorban Bertrandint, a főpecsétőrt, Gilles-le-Maitret, a parlament elnökét, Allemant, a számvevő kamara elnökét, végre Nantouilletet, a párisi polgármagyot.

A harczjáték második napján elhatározá a király, hogy ő maga is részt fog abban venni, hogy ügyességét megmutassa. A néző tömeg tetszést nyilvánító örömrivalgásai közepette már több lándzsát tört Guise herczeggel, Nemours herczeggel és Farrara herczeggel. Ezzel be nem érve, felhivta az ifju Montgommery Gábor grófot, a skót testőrezred kapitányát, versenyküzdésre, nyilt sisakkal. A gróf vonakodott, bizonyos homályos előérzet sugta neki, hogy a vidám játék szomoru véget fog érni. Azonban a király, ki határzata mellett megmaradt, egy lándzsát küldött a grófnak.

A harsonák recsegése s a tömeg hatalmas rivalgása között vágtatott be a két küzdő a végzetteljes sorompóba. A király hófehér, a gróf sötét fekete lovon. A harcz elkezdődött .... a király hősiessége, ugy látszék, elfogja nyerni a győzelmet, . . . ekkor egy irtóztató kiáltás hallatszék, ... Henrik leesett lováról.

Montgommery lándzsája összetört, s annak egy forgácsesa a király jobb szemébe pattant. Kiabálták, hogy a király meg van sebesítve, . . . a valentinoisi herczegnő elájolt. Montgommery használta az általános zavar pillanatát, s menekült az ijedtségtől megdermedt néptömeg sürü sorain keresztül. A király, ki eszméletét és szavát veszté, a Hôtel des Tournelle-lesbe *) vitetett.

Munkács vára II. Rákóczi Ferencz korában.

(Lásd szövegét a 322-dik lapon).

*) E palota, mely számos tornyaival ugy nézett ki, mint valami góth egyház, Porte St.-Antoine mellett feküdt, s előbb gróf Bedfort tulajdona volt. VII. Károly és XI. Lajos a palotát megnagyobbitották, tiz udvara, tizenkét karzata és husz kápolnája volt, azonkivül még hozzá csatoltak egy labirinthot, két sétányt, hat kertet s egy nagy darab szántóföldet. — IX. Károly 1565-ben az egész palotát lerombóltatta.

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

Tizenegy nappal később, julius 10-kén, a mint Nostradamus megjövendölte, iszonyu fájdalmak között meghalt.

Az özvegy királynő tizezer Rozenoblest tüzött ki Montgommery fejére, kit azonban sehol se lehetett megtalálni. A gróf Angliába menekült.

V.

Diana de Poitiers végnapjai.

A király még el sem volt temetve, és Medicis Katalin már is szabad folyást engedett rég táplált gyülöletének. Valentinois herczegnője, lebukva hatalma csucsáról, kényszerítve volt visszaadni a koronakincseket, s mindazon ajándékokat, melyeket a király kegyének köszönhete.

Önkényt visszaküldé Diana a gyürüt, mely egykor Henrik egész hatalmát kezeibe adá. Most, ennek holta után, ugy sem volt már a gyürünek semmi értéke reá nézve. Katalin elvette chenonceauxi kéjpalotáját, s kárpótlásul oda adá Dianának a Loire mellett levő chaumonti kastélyt.

Valentinois herczegnője visszavonult Anetbe, ott élt kastélya magányában, és Brissac tábornagy karjaiban keresett vigasztalást, kivel megosztá gazdagságát, s ki neki — talán ép ez okból — élte fogytáig hü alattvalója volt.

1566. april 22-kén meghalt Diana, mintegy 67 éves korában, Brentome, ki kevéssel halála elött még látta öt, egészen el volt ragadtatva virágzó szépsége által, s erösen állítá, hogy nem nézett ki idösebbnek, mint egy tizennyolcz éves leányka.

Diana örökifjusága sok mesére adott alkalmat. A sok közül csak egyet akarok elmondani, melyet egy régi krónikában, 1624-ről találtam följegyezve.

Egy évvel a föudvarmester, gróf Maulevvier halála után, egy reggel a szép özvegy a tükörbe tekintve, észrevevé, hogy azon helyen, a hol a szemöldök a homlokon összeérnek, csúnya rancz képződik. A grófnő megijedt, mert ez volt az **elsö** rancz. — Kétségbeesve, három éjjel nem hunyta be szemeit. A negyedik éjjel elkezdett sorsára zugolódni.

— Sátán — kiáltá kétségbeesve — lelkemet irom át neked, ha éltem fogytáig megadod nekem az örök ifjuság boldogságát.

E pillanatban iszonyu dörgés hallatszott, ... a gyertya kialudt, s Diana ijedtében összerezzent, mert ágya elött egy barátságtalan, czinóber-vörös alakot látott állani. Szemeit behunyva kiabálni kezdett, behunyta azért, hogy ne lássa a vigyorgó mosolyt, a károrvendő pillantást, mit az idegen reá vetett. Most hangos, gunyos nevetés lön hallható, az alak eltünt, Diana elájult. Másnap reggel, a mint fölébredt, azt hivé, mindez csak álom volt. Felöltözött, de félt a tükörbe nézni, attól rettegett, hogy arczán uj ránczot fog látni.

Végre bátorságot vett magának a tükörbe tekinteni, s látta, hogy az első rancz is eltünt, s arcza ismét oly sima és szép volt, mint elöbb.

Ugy látszott — mondja a krónika, — hogy a rosz szellem meghallgatá kivánságát; mert az ifjuság, e kedves istennö, mely oly gyorsan repül el fölöttünk, mint a gyorslábu május, élte fogytáig hü maradt hozzá. Mikor aztán a halál lezárta szép szemeit, arcza összszezsugorodott, ezer meg ezer ránczokkal lön elboritva, s oly förtelmes lett, mint valami Medusa fö.

Más történirók Diana örök ifjuságát sokkal egyszerübben magyarázzák. Azt mondják, Diana egész életében soha se volt beteg, még a hidegebb télben is mindig hideg vizzel mosdott, és soha se festé magát. Hat órakor már minden reggel talpon volt, pár órát lovagolt a szabad levegőben, aztán ismét ágyba feküdt, honnan délig soha se kelt föl.

Kevéssel halála elött az éggel, mely ellen több izben vétkezett, hogy ismét kibéküljön, nehány kápolnát és kórházat alapitott, melyek a szeplötelen szüz Máriának voltak ajánlva.

Két leánya, az aumalei és boulloni herczegnök, megosztoztak roppant kincsein. Brissac tábornagynak, mint elismeréseül ama hüséges szolgálatnak, melyet az elhagyott irányában tanusitott, százezer darab aranybáránt hagyományozott.*)

A szép aneti palotát, hol Diana eltemettetett, mint oly sok emlékét a királyi gyöngeségnek, az idö hullámai magukkal sodorták. Azonban az ujabb időben nehány rommaradványra akadtak ott, s ezek között Diana sirjára is, hol egy fekvö helyzetben levö szobor is találtatott, mely Dianát, mint a vadászat istennőjét ábrázolja, Jean de Goujontól vésve.

Diana de Poitiers egyetlen volt a franczia királyok azon kedvesei közül, kinek tiszteletére emlékpénzt verettek. Ezek között van egy rézből való, melynek elörészén arczképe látható, ezen aláirással: „Diana dux Valentinorum clarissima," a hátlapon pedig: „Victorem omnium vici."

A Louvreban maig is látható Dianának Jean Cousintől üvegre festett arczképe.

Oettinger K. után

Solymossy Pál.

*) Akkori aranypénz, melynek darabja mintegy 11 frankot tett. Egyik oldalon volt a franczia czimer és János neve, a másikon „Agnus Dei," a honnan nevét is nyerte.

Munkács vára II. Rákóczi Ferencz korában.

(Képpel)

Lapunk folyó évi 20. és 21-dik számaiban a munkácsi várnak, ugy a városnak mostani külsejét, több képpel illustrálva közöltük volt; jelenleg adjuk a hires munkácsi várat azon korbeli alakjában, midön legnevezetesebb szerepét játszotta. Egy a nemzeti muzeum könyvtárában levő régi könyvből jutottunk e becses képhez, s kedves kötelességünknek ismerjük azt Munkácsról közlött czikkeinknek s képeinknek mintegy koronájául lapunk olvasói elött feltüntetni.

A munkácsi vár történetét már ezelötti czikkünkben részletesen elmondottuk, — azért most fölösleges ismételni; csak azt adjuk elö tehát: mikor, miként és ki által nyeré e nevezetes vár jelen számunkban ábrázolt alakját?

II. Rákóczi Ferencznek a hadtudományról igen alapos és tiszta fogalmai voltak, ö nagyon sok e szakba vágó munkát — kivált francziákat — átbuvárolt, s ezenkivül megtanitották öt hadat viselni az oldalánál volt jeles franczia tisztek, — és saját háborus élete. Ö különösen nagy kedvét lelé az erödítésekben, miután tudta, hogy valamely országot csak ugy lehet állandóul megvédeni, ha a seregeknek biztos stratégiai támaszpontjaik és erösített élelemtáraik vannak. Ilyenekül szolgálnak a várak.

Munkács e tekintetben Felsö-Magyarországra nézve igen fontos pont, s kétszeresen fontos volt ö neki, a ki Lengyelországon át közlekedett XIV-dik Lajossal, Lengyelországon át remélé behozhatni a Péter czártól várt segélyt, végre egyetlen visszavonulási vonala is Lengyelország felé vala. — Munkács pedig az akkor legjártabb, s kivált a kuruczokra nézve legbiztosabb lengyelországi utnak: a vereczkei szorosnak torkában fekszik, s annak kulcsa. Még az, hogy Rákóczinak egyik saját föbirtoka, kedves lakóhelye, s feleslegtelen anyja Zrinyi Ilona bámulatos hösiességének szintere is volt e vár: azért minél erösebbé s pompásabbá tételére saját költségét sem kimélé.

Mihelyt tehát Rákóczi Munkácsot — mindjárt a háboru elején 1703-ban — elfoglalta: azon volt, hogy a kor elöhaladott hadmütani szabályai szerint mennéljobban ujra erödítse s kibövítse. Az erödítés a hadépitészetben korszakot alkotó lángész: a hires franczia tábornagy **Vauban** rendszerében történt. Az átalakitást Rákóczi fejedelem megbizásából ennek egyik franczia fötisztje **De la Mothe** hadmérnökkari ezredes vezette, a ki egykor Vauban marechal segédtisztje volt. — A felsö vár régi csucsos tornyai, csipkés falazatai merőben eltüntek, vagy átidomittattak rendszeresen szögellö, fedett bástyákká, bastionokká, ravelinekké, contrescarpe-okká. Az egész terrasse-szerü alakot nyert, hat—hét soros bástyái fokozatos lépcsökként emelkedvén, — mindegyik sor külön váracsot képezve. A kazamáták, bombamentes löszertartók, raktárak, és földalatti üregek szaporittattak.

De nemcsak a felvárban történtek ily nagyszerü változások, — köröskörül a hegy tövében egész uj erösség emeltetett, sokkal terjedelmesebb a felsö várnál, — egész lovas ezredeket magába fogadni képes.

Az alsó vár a mostani Palánka helységet egészen bekerité; erösitésére mély és széles sáncz ásatott, mely szinültig vala vizzel: a Latorcza ugyanis rendes medréből kivezettetvén, körülfolyá az alsó várat. A folyamon, a két kapunál — a várhegy két átellenes oldalának irányában — két hid volt vetve: hogy a midön kell, a felvár ágyui alatt biztosan tanyázó lovasság e hidakon át kirohanhasson az ellenségre. A vizes árkok belsö oldalánál köröskörül földből készült sánczok emelkedtek, mellvédekül sürü, keményfa-czölöpzettel, a mely mögül a hajduság teljesen elfödve puskázhatott ki az ellenségre. E pallizáták közül egyébiránt még egymástól bizonyos strategiai szabályok szerint kiszámitott távolságnyira álló erös, köből épitett lötornyok is magaslottak ki: ágyütelepeket s messzehordó szakállas-puskákat rejtvén falaik között. Ez alsó erödítvényt „**katonaváros**"-nak nevezték, mivelhogy a lovasság — a **katona** szó azon korban **csak** lovast jelentett — itt tanyáz vala. Igy például 1710-ben a Charier franczia regimentje, majd 1711-ben a fejedelem udvari karabélyos lovas ezrede.

Mindezen erödítéseket különben — melyek Munkácsot ama kornak egyik legtekintélyesebb várává emelék — legjobban feltünteti maga képünk. —

Ime, ekkép alakittatá át II. Rákóczi Ferencz kedves Munkácsát, a minthogy az ö hivei csakugyan e várban tarták magukat az egész országban legtovább, — mint multkori czikkünkben elmondottuk.

Thaly Kálmán.

Egy elökelö rablógyilkos.

A következö esemény, mely egykor a legnagyobb föltünést idézte elö, és némely régi nyomtatványokban közölve volt, de a nagyobb körökben mégis kevésbé ismeretes, mint megérdemelné, hogy e véres tett a nagyobb olvasó köröknek tudomására juttassék, annyival érdekesebb, miután azóta oly körülmények is merültek föl, melyek annak idejében nem voltak nyilvánosságra juttatva.

1696. april 13-kán tartá bevonulását Bécsbe az ujonnan kinevezett Portugal követ de **Lygne** Propok József Károly herczeg. A pompa, melyet ez alkalommal kifejtett, fél Bécset összecsödité. Hat, mindegyik hat drága ló

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

Tasso a San-Onofrio-Kolostorban.

(Lásd szövegét a 324-dik lapon.)

A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

által vont diszhintó, több mint 80 személy kiséretében képezé a fényes menetet. A herczeg, d'Arronches marquisnövel, a Portugal miniszterelnök egyetlen leányával egybekelve, az alföld egyik elökelö családjából származott: atyja milanoi kormányzó és spanyol grand, anyja nassaui herczegnö volt. Bevonulásának fénye megfelelt háza berendezésének. A karinthiai kapu elött egy palotát bérelt, és azt nagy fényüzéssel fölszerelvén, fényes ünnepélyeket adott. Minden, a nagybani játék is, mely az akkori uralkodó szokások szerint igen is divott, nagy gazdagságot árult el. A nyereség ép oly kevéssé látszott a herczeget megörvendeztetni, mint a veszteség megszomoritani, mert a legnagyobb közönbösséggel játszott el jelentékeny összegeket.

Egy napon Hallweil Lipót Ferdinánd gróf, a hasonnevü titkos tanácsos legidösb, akkor huszonnégy éves fia ellen 13,000 aranyat vesztett, oly összeg, mely mindenesetre annyira jelentékeny volt, hogy a nyerö nem kivánta az azonnali fizetést, hanem megelégedett egy adóslevéllel, melyben a fizetési határidö nehány hétre volt halasztva: a határidö azonban elmult a nélkül, hogy a herczeg becsületbeli adósságát beváltotta volna.

A gróf még néhány napot várt, de miután a herczeg semmit se hallatott magáról és az udvarias emlékeztetésekre csak igéreteket tön, melyek ismételve sem lettek beváltva, a gróf nyilvánosan beszélt a körülmény felöl. Erre de Lygne herczegtöl egy levelet kapott, melyben az fölszólitá, hogy nehány nappal késöbb, 1696. aug. 10-kén jöjön el hozzá, „a kötelezvényt hozza el magával, és vegye föl az összeg felét, vagy revanche-képen fogadja el az egész tartozást."

Valószinüleg ugyan e napon, midön a levél kelt, vagy a következön, de Ligne herczeg egy kocsis és egy szolga kiséretében, kit magával hozott Bécsbe, a Bécstöl mintegy négy órányira fekvö Göblitz faluba kocsizott. Kocsiját itt a vendéglöben hagyva, szolgájával a közel levö bécsi erdöbe ment, hol ekkor a követek szabadon vadászhattak, és itt több óráig időzött.

Itt egy homok-szállitóval találkozott, kitöl megkérdé, ha vajon nem lenne-e hajlandó neki ásóját és kapáját eladni. A fuvaros az elökelönek látszó, de elötte ismeretlen ember különös kivánata által meg volt ugyan lepetve, de örömest beleegyezett, a fölajánlott jó árért müszereit átengedni.

Átadá a vevönek, ki azokat ezután az erdöbe elrejté. A herczeg ismét visszatért Bécsbe, de a szolgát lovaival együtt Göblitzben hagyá.

A herczeg elutazása után a szolga kinyilatkoztatá a fogadós elött, hogy ura (kinek nevét elhallgatta), a legközelebbi napokban visszaszfog térni. Egyszersmind szép jutalmat igért a fogadósnak, hogy urának visszaérkezésére szorgalmasan ügyeljen.

Hallweil gróf gyanútalanul ment a meghatározott órában a Portugal követ palotájába, hol a herczeg igen udvariasan fogadá, s a nélkül, hogy a fizetésre gondolt volna, felszólitá, hogy kocsikázzék ki vele a vadászatra.

Délután öt órakor ketten, csak a herczeg egyik szolgája, egy franczia kiséretében kikocsiztak, a herczeg azon nyilatkozattal utasitá vissza a gróf kérését, mely szerint az ö szolgáját is ohajtá magukkal vinni, hogy a kocsit már nem terhelheti meg jobban.

De Lygne herczeg maga hajtotta a lovakat. Göblitzbe kocsiztak. Itt a herczeg által elsö ott léte alkalmával visszahagyott inas nem ügyelt eléggé; urának kocsiját csak akkor vette észre, midön már elhaladt, azután gyorsan az istálóba sietett lováért és a fölnyergeletlen paripán a kocsi után vágtatott. Negyed óra multva de Lygne herczeg. Hallweil gróf nélkül, csupán szolgái kiséretében fölizgatottan és egész testében reszketve, vértöl és sártól bemocskolva tért vissza. Ebédelt és azután ismét visszatért Bécsbe, hol még ugyan ez estén megjelent a társaságban.

Hallweil gróf kimaradása, ki nem tért vissza lakására, az övéi közt természetesen aggályt ébresztett. Utána jártak, és miután tudomásukra jutott, hogy utoljára de Lygne herczeggel volt, ennél tudakozódtak felöle. E kérdezösködésekre a herczeg a gróf rokonainak, valamint a császárnak is azzal felelt, hogy a gróf, mivel az esö esett, egy elötte ismeretlen lovag kocsijába ült, kinek cselédsége sárga bérruhát viselt, és azzal együtt Baden felé kocsizott.

E nyilatkozatot annyival inkább idegenkedéssel fogadák, miután a herczeg által megjelölt hely nem feküdt a badeni utban, és a gróf nem is érkezett Badenbe; söt mindenfelé elterjedt a hir, hogy a grófot Göblitzben látták, és ott meggyilkoltatott.

Az eltüntnek aggódó atyja több mint száz embert küldött ki, az egész tájék fölkutatására és aug. 15-kén a gróf holttestét a Göblitz melletti erdöben elásva megtalálták. Ennek nyomára egy zsebkendö által jutottak, mely egy fára volt akasztva, és mellette egy kosár, fehér kenyérrel és keményre fött tojásokkal állt; valószinüleg itt lett végrehajtva a gyilkosság, mert a lehajlott bokrokról látszott, hogy valami nehéz testet vonszoltak keresztül rajtuk.

Mintegy négyszáz lépésnyire, egy völgyben egy ásót és kapát találtak, s észrevevék, hogy a föld, melynek mélyebbre való ásatását a fagyökerek megakadályozák, némileg földagadt, itt feküdt a gróf holttestе csak kevés földdel befödve. Mindkét halántékán golyó volt átfuródva, feje pedig több szurással megsebesitve és jobb lába eltörve volt.

Hallweil gróftól de Lygne herczeg adóslevele, melyet, mint komornoka egészen pontosan tudá, magánál hordott, valamit több drága gyémánt, a kalap-, térd- és czipö csattok, az inggombok, két gyürü, egy angol aranyóra, és egy négyszáz aranyat magában foglaló erszény, el voltak rabolva.

Még a holttest fölemelésével valának elfoglalva, midön a homok-szállitó fuvaros, ki nehány nappal elöbb, müszereit a herczegnek eladá, megérkezett. A szegény ember értesülvén, hogy békés müszerei mily gyalázatos czélra használtattak, ájulásba esett, vallomásai azonban, valamint a göblitzi fogadós elöadásai, a gyanut, melyre kezdetben alig mertek gondolni, tökéletesen megerösiték.

Mint egy futó tüz terjedt el Bécsben a gyalázatos tett hire, és midön a véres holttest megérkezvén, a Hallweil palotában kitétetett, a nép összecsödült, de Lygne herczeg cseléd-jeit üldözöbe vette, kik hogy a bántalmazásoktól meneküljenek, kénytelenek valának bérruhájukat levetni; ezután a nép a követségi palota megrohanásával fenyegetödött, melyet biztositásul 100 katona állott körül.

A herczeg még elég szemtelen volt a császárnál kihallgatást kérni, azonban elutasittatott. — Az általa meglátogatott velenczei követ és a miniszterek se bocsáták öt maguk elé; egy iratot hagyott náluk, melyben elöbbi nyilatkozatát ismétli. Hogy személyét biztositsa, most a Trinitatis kolostorba menekült és aug. 15-kén 12 órakor szerzetesnek öltözve, két szerzetes társaságában, egy parasztszekéren Pozsonyba ment és innen megváltoztatott irányban Bécs-ujváros és Schottwienbe. A meggyilkolt családja e közben Bécsböl egy kapitányt küldött a szökevény után, kit ez aug. 17-én az utóbb emlitett helyen kézre is kerített. Hatalmas közbenjáróknak azonban sikerült a gonosztevöt a büntetö igazság karjából kivonni és még a megnyilkolt atyja leghevesb tiltakozásai is sikertelenek maradtak.

Itt végződnek a tudósitások. Azok után, miket az emlitett nyomtatványok elöadnak, a portugal herczeg vizsgálat alá vétetett ugyan, de fölmentetek és 1710-ben Velenczében halt meg. Van egy finom kivitelü, mintegy három négyszög ujjnyi metszés, mely a gyilkosság végrehajtását mutatja. Hallweil gróf és de Lygne herczeg az erdöben érkezésnél ülnek, a gróf mögött egy ember a bokrok közül elölopódzik, kezében pisztolylyal, melyet a gróf fejének irányoz; a távolban egy kétfogatu nyitott kocsi látható.

(A „Frankfurter Journal" után).

MEGYEI KÖNYVTÁRA

Tasso a San-Onofrio-kolostorban.

(Képpel).

Lapunk ez évi 15-ik számában Tasso szülöhelyét, Sorrentot, adtuk volt; jelen képünk a „Felszabaditott Jeruzsálem" halhatatlan költöjét a Róma közelében levö San-onofrio-i kolostorban tünteti föl, melynek sötét falai közé életének estéjén menekült, enyhülést keresve zaklatott élete fájdalmainak, és csillapodást a lelkében dúló szenvedélyeknek.

Ö maga igy ir e határozatáról: „E falak közé vezettetém magam, nem csak mivel az orvosok egészséges levegöje miatt e vidéket ajánlották; hanem azért is, mivel ez az éghez közelebb esö helyen a szent atyákkali társalgásban közlekedésemet a menynyel elkezdjem."

Tasso ekkor ötven éves volt, s ha visszapillantunk tövises életpályájára, épen nem fogunk csodálkozni rajta, hogy lelke mélyéböl vágyódott ilyen menhelyre, hol nyugodt szemlélödésben, lerázva magáról a földi port, mintegy szellemi érintkezésben az égiekkel töltheste nyomasztó életének vég napjait.

Torquato Tasso Sorrentoban született 1544-ben. Atyja Bernando is tudós és költö volt. Egyideig a salernoi herczeg pártfogolta, késöbb pedig számüzte.

Számüzetésében majdnem kizárólagosan fia nevelésével foglalkozott, kinek igen gyöngéd, rajongó és csak az eszményi dolgok iránt fogékony lelke nagyon korán meghasonlott a gyakorlati prózai élettel. Bizonyos beteges izgékonyság és elcsüggedés, az akkori ármányos és cselszövényes társadalmi élettel szemben eröt vön lelkén, és idejekorán búskomorság fogta el.

A serdülö ifju utálattal fordult el a gyarló világ zajától, és keresve keresto a magányt. Ez aggasztó állapot még jobban fejlödött ki, midön 1569-ben atyját veszté el, kin a leggyöngédebb fiui szeretettel csüggött. Késöbb, mint akkoron sok olasz, az erkölcsi hanyatlás és anarchia ama sötét napjaiban, ö is elhagyta hazáját, és IX. Károly francia király udvarán igen szegényes menhelyet lelt. A legszorultabb anyagi helyzetben töltö napjait, az udvar hiu pompájától környezve. Búskomorsága miatt nem ismerték fel valódi becsét Károly frivol udvarán; és Tasso visszavonulva az egész világtól, majd Párisban, majd Tourrainne-ben Medici Katalin és az Este bibornokherczeg kegyadományai után anyagi gondoktól nyomasztva élt.

Akkor csak „Rinaldóját" irta volt és e müve után csak igen középszerü költönek tartották.

1573-ban visszatért Olaszországba, hol a ferrarai udvaron „Aminta" czimü drámai elegiáját adatta elö szinpadon. E lángeszü sentimentalis münek köszönheté Este Lucreciának kegyét, ki Urbino herczeg nejévé levén,

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

Tassot udvarára hivta meg, hol végre boldogabb jövő látszék reá várni.

De az üresfejü udvarnokoknak irigysége és szüntelen gunyolódása, mikre a lángelméjü költő szórakozottsága, gondatlan öltözete és a feszes udvari etiquette elleni vétkei mindig elég okot adtak, ismét, és pedig erősebben mint előbb, fölélesztték benne az embergyülöletet és izgékonyságot.

Ez alkalommal annyira engedé magát elragadtatni szenvedélyétől, hogy a herczegnő jelenlétében egy udvaronczot arczul csapott. E botrányért két napi fogsággal kellett bünhödnie.

A ferrarai herczeg, ki a költő beteg kedélyállapotát felismeré, Beleguardo festői magányába kisérte, remélve, hogy e regényes vidéken meg fog gyógyulni.

De már késő volt.

A felzaklatott lélek nem talált már nyugvást e földön.

Innen Tasso pásztor álmezében nővéréhez menekült Sorrentoba; de ez sem volt képes enyhe balzsamot csepegtetni sajgó sebeire, miket hosszu szenvedések, az emberek igazságtalanságai és szivtelen üldözések ejtettek rajta. A nagy lélek végre teljesen összetört; tébolya gyakran a dühöngésig fokozódott.

Ily állapotban a nagy költő tébolyda lakója lőn; hol teljes nyolcz évet töltött.

Gyakran voltak itt is világos perczei, ekkor múzsája sugallatát követve halhatatlanságot hozó költeményeket irt.

A tébolydából elbocsáttatása után is büszke, szegény és kedélybeteg maradt, hol Nápolyba, hol Rómába, majd Florenczbe vándorol anélkül, hogy helyzetét anyagilag megjavithassa.

Tasso nem az egyetlen lángész, ki mindennapi kenyerét veritékkel ette. Végre a büszke költő lelkéből megutálva e csuszó-mászó világot a Róma kö-

Mazatlan városa Mexicoban.

(Lásd szövegét a 326-dik lapon.)

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

zelében levő San-Onofrio kolostor falai közé vezetteté magát, hogy itt, mint fönebb mondók: ezen az éghez közelebb levő helyen jámbor szemlélödésben kezdje meg szellemi közlekedését a menybeliekkel!

Képünkön ily szemlélödésben látja az olvasó a szerencsétlen költőt, a mint egy régi tölgyfához támaszkodva mély merengésbe elmerülve szemeit Román pihenteti. Olvasó, ha talán egykoron e helyet meglátogatnád, emlékezzél meg a szerencsétlen költőről.

D. Gy.

A kis barna ember s a kis szőke leány.

(Vége).

Gyönyörü kis szobaleány dugta ki fejecskéjét; azután pedig egészen kilépett az ajtón (A kis barna embernek minő csinos kis szobalánya van! hm!) Futó pillantást vetettem a szobába. A tükör elött egy asszonyság ült s épen egy koloszszális sárga kalapot illesztgetett fejére, háromszinü toll kiséretében. Sohsem szenvedhettem a sárga kalapokat; hanem ez-alkalommal, mégis hü kisérőként követtem, mikor elhagyá szobáját.

Ismeretlenem a szinház felé tartott. Még két óra volt az előadás kezdete előtt; hanem egy olyan nőnek, mint Susanne, van bizonyára még elég toilette ideje.

Ez a monstrum fő, ez a torzalak, átkellett hogy változzék, a legkedvesebb, legszeretetreméltóbb Susannává. Ennek az öreges járásnak sylphidivé kellett változnia, hősnővé kelle átalakulni. A lábaknak, melyek mesés nagyságuak valának, csoda következtében piczinyekké kelle átidomulniok.

Mind ennek két óra alatt kelle megtörténni. Igazán rövid idő!

Anélkül, hogy tudnám mit teszek, beléptem a szinház sötét elő csarnokába s kezdém észlelni, hogy a sárga kalapos asszonyságnak viseletem alkalmasint föltünik. Hisz ezt akartam.

— Madame! kérdém dadogva — nem ön az idegen müvésznő, ki ma érkezett?

— Az vagyok.

— Ön fogja Szemiramist játszani.

— Én, uram.

— Ekkor ön bizonyosan —

A lámpafény árasztá világát Szemiramiszomra s egyszerre eltünt előttem a kis barna ember s Susanne kisasszony alakja. Egész idegen.növel beszéltem.

Hidegen meghajtám magam s bevallván, hogy szintén átutazó müvész vagyok, nevét bátorkodtam megkérdeni.

A hölgy meg volt lepve, én pedig mig ő kirivó sárga kalapjával foglalkozott, egyszerre odább álltam.

A vendégfogadóban rögtön a kis barna ember után kérdezősködtem.

Ezelött egy órával kiköltözködött! — mondá a pinczér.

Hova levétek tündér-képeim?! gondolám magamban. A kis barna ember, ismét kis barna emberré változott. De mennél inkább kaczérkodott velem a sors, annál inkább fölfokozta kiváncsiságomat.

Most jutott csak eszembe, mennyit beszéltek barátim a kis barna emberről.

Oda ültem ablakomhoz s folyton figyelemmel kisértem egy első emeleti szobácskát; mert tisztán kivehetém, hogy a kis barna ember ott ül az asztalnál s folytonosan ir.

Már csak bevárom.

Kis szünet után, bizonyos rövid kabátu, lengyel öltözetü ur lépett be. Arczát nem lehetett kivenni, oly furcsa szinü volt; — szakállának meg minden szála más fajhoz tartozott. Arczcsontjai kiálltak, — szemei beesve voltak szóval, rögtön eszembe jutott, hogy a kis barna ember a rosz emberektől se fél. Pedig ez alkalmasint valami rosz ember! Éj lett s nem hunyhatám be szemeim. Furcsa képek czirkáltak előttem. Most már nemcsak bábának, szinésznőnek, erőmüvésznek, hanem sárkánynak, s ördög képében is láttam megjelenni. Hallottam mint sziszeg, mint zug, mint okádja a tüzet. Pedig csak kis zsebórám ketyegett mellettem.

Reggel mindjárt a kis barna emberre gondoltam s szégyenlém magam, hogy minő fantasztikus képek barangolták be agyamat, no de hiszen majd megtudom ma, amit akartam.

Egy évek óta nem látott barátom látogatott meg épen.

Összeölelkeztünk, összecsókolóztunk, annak rendje s módja szerint; de a helyett, hogy száz meg száz fontossabb dologról beszéltem volna, mindjárt a kis barna emberrel állottam elő.

Megmutattam barátomnak a kérdéses szobát. Ép e pillanatban tárult föl az ajtó s egy deli asszonyság, gyönyörü leányával, lépett be a kis ember szobájába.

A fiatal leány halavány volt; pár percz mulva alélva rogyott a székre. Az öregebb nő s a kis barna ember ott sürgölödtek mellette. A kis barna ember, igen furcsa kézmozgatásokat használt, hogy a fiatal leányt ismét életbe hozza.

— Tudom már! — mondá barátom. Hisz ez az a hires delejező, kit már egy hét óta várnak a vidékre.

Barátom azután, ügyei rendbehozatalára eltávozott. Én pedig ott ültem az ablak mellett, s elandalogtam magamban. Tehát delejző! — most már megtudom magyarázni miért jár annyi skatulyával, bizonyosan készletei vannak benne! Ugy van! Bizonyosan! Minden világos lett előtem!

Már épen megnyugodtam e fölfedezésemben, midőn barátom, egy kövér urral lépett szobámba.

— Kedves barátom! tévedtem! Ez az ur a delejező! Kérésemre volt oly szives s feljöttünk látogatásodra. S ime! együtt fogunk ebédelni.

Hogy mily arczot vágtam, nem tudnám leirni; hanem annyit mondhatok, nem a mindennapiak közé tartozott. Alkalmasint volt egy röfnyi hosszusága, láttam hogy ha e bizonytalanságban maradok, éjjelre okvetlenül lázat fogok kapni.

Elmentem, hogy a kis ember után tudakozódjam. Azt mondák, hogy kisétált. Vártam, mig haza jö. Végre megérkezett.

Mikor megakarom szólítani, egy ismerősem botlik belém, s elkezd érdektelen dolgokról fecsegni.

A postakocsi előttem állott meg. Meghajtom magam ismerősömnek. Láttam hogy a kis barna ember skatulyával hóna alatt, a kocsi felé közeledik.

— Uram! egy szóra! — mondám én.

— Mit akar kérem! — mondá ő.

— Nem lenne szives pár perczre szobájába visszatérni.

— E szivességet nem tehetem; — rögtön utazom.

— Csak egy másodperczre, éltem forog kérdésben! — s e szónál megfogtam karját.

— Nevetséges! mondá a kis barna ember s nagyon komolyan nézett reám. Aztán föllépett kocsira.

— Szóljon kérem! — mondám lázasan. Ki ön? nekem tudnom kell!

— Szivesen! miért titkolnám? Én uram —

Mielött kimondhatta volna, a kocsis közéje cserdített a lovaknak s én a faképnél maradtam. Nem tudhattam meg semmit.

— — — — — — — — — — — — —

Most két hete a kis barna ember csakugyan megházasodott. Önök ismét azt hiszik, hogy nem tudom kit vett el? — Elvette a kis szőke leányt! De hiába kérdik, hogy hivják a kis barna embert? mert csak ujra azt felelhetném: a kis barna ember! Igy fogják őt hivni egész élete végeig. Ha ugyan be fog következni az ő életének a vége.

(Franciából)

Szépfaludi Ferencz.

Mazatlan városa Mexicoban

(Képpel).

Olvasóink bizonyára emlékeznek még a mexicoi kérdést illető azon beszédekre, melyek az idei franczia törvényhozó-testület üléseinek egyik fénypontját képezték.

E jelentékeny amerikai állam, melynek ügye jelenleg európai kérdéssé vált, megérdemli, hogy kissé visszapillantsunk multjára.

Az 1519-ki év februar 10-én a világhirü spanyol Cortez Ferdinánd 11 kis hajóval, melyek 508 katonával és 10 kisebb ágyúval voltak fölfegyverkezve. Cuba szigetéről indult utnak, hogy a mexicoi birodalmat, melyben ekkor Montezuma császár uralkodott, meghódítsa. Miután a mexicoi parton kikötött, Vera-Cruz erődéjét épité, hajóit pedig elégette, hogy katonáit a visszatérhetés minden reményétől megfosszza; és három év alatt bevégzé az ország meghódítását. V. Károly császár azonban Cortez-nek csak a katonai főparancsnokságot hagyá meg; a polgári hatalmat és kormányt Antonio de Mendoza kezébe adván.

Cortez 62 éves korában halt meg 1547-ben. Mexico ezentul majdnem három századon át Spanyolország birtokában maradt, mig jelen századunk elején nagy kiterjedésü lázadás tört ki a spanyol kormány ellen. Midőn tudniillik Mexicoban a Spanyolországban történt trónváltozás hirét vették, a creolok és indiánok fölkeltek a benszülött spanyolok ellen. A zendülést a papok és barátok szitották, kiknek az indiánok vakon engedelmeskedtek. A lázadás élére Hidalgo nevü pap állott, ki ugy mint a többi papok, a szabad bortermelés tilalma által jövedelmeiben tetemesen megkárosittatott. September 10-én éjjel megtámadta községével a spanyolokat, és kitüzé a zendülés zászlaját. Benszülött katonák, indiánok és bányászok tömegesen csatlakoztak hozzá, ugy hogy rövid idő alatt 70,000 embert, 136 ágyúval gyüjtött zászlaja alá. Mindennek daczára, hihetőleg hadserege fegyelmetlensége miatt, az 1811-diki év január 16-án Venegas spanyol hadvezér által megveretett, és sok katonájával együtt maga is az ellenség kezébe esvén, agyonlövetett.

Hidalgo elvérzett; de a spanyol kormány nem volt már képes Mexicot állandón megtartani birtokában.

Tizenkét évvel későbben az 1822-diki év május 18-kán Iturbide Augustin (szül. 1784-ben Mexikoban Valladolid városában), ekkor a mexicoi végrehajtói junta főparancsnoka és elnöke, a mexicoi népés hadsereg által I. Augustin név alatt mexicoi császárnak választatott meg, miután a spanyol cortesek a cordovai szerződést elvetették volna, mely Mexico függetlenségét a spanyol kormánytól követelé.

Az ujonnan választott mexicoi congressus junius 22-én a császári méltóságot Iturbide családjában örökösnek nyilvánitá; de az uj császárnak hatalmas vetélytársai keletkeztek; a hadsereg több osztálya is fölázadt ellene, és a spanyolok minden eszközt fölhasználtak a lázadás szitására. A délamerikai köztársaságok

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

nem ismerték el az uj császárságot, valamint az egyesült államoké sem.

A lázadás különösen Santa Anna tábornok alatt, kit a császár durván megsértett, annyira terjedt, hogy az uj császár lemond a trónról, mit a congressus elfogadván, évi dijat rendel neki, azon föltétel alatt, ha családjával együtt Olaszországba költözik. Iturbide Livornoban települ le; de nem azért, hogy itt békén töltse életének hátralevő részét. Alig volt egy évig Olaszországban párthivei visszahivják Mexiboba. Mihelyt a congressus erről értesült, az 1824-diki april 28-án örökre számkivetettnek nyilvánitá, és kiadta a parancsot, hogy bárhol szálljon partra, azonnal kivégezzék. Iturbide mind ennek daczára Mexicoba menvén, julius 16-án partra szállt, és fölismertetvén, elfogatott és harmadnapon Padillában agyon lövetett.

Mexico köztársaság maradt, melyben több egymással ellenségeskedő párt folytonosan zavarta a belbékét. 1838-ban Baudin admiralis föparancsnoksága alatt tekintélyes francia hajóhad, melyben Lajos Fülöp király fia, Joinville herczeg mint corvette-kapitány is részt vesz, indul Mexicoba, ott a jogaikban megsértett francia polgárok részéről elégtétel és kárpotlást kérendő. A hajóhad október vége felé érkezik Mexicoba, és következő évben megköttetik a béke, a mikor Texas független államnak ismertetik el Franciaország részéről.

1846. april havában régóta tartott surlódások következtében véres háború tört ki az Északamerikai Államok és Mexico közt, mely az 1848-diki február 2-án kötött. Mexicora nézve nagyon súlyos békeszerzödéssel végződik.

E békekötés erejénél fogva Mexico Felső-Californiót, Uj-Mexicot és Texast engedé át az Egyesült Államoknak, azonkivül 15 millió dollár hadi költség fizetésére kötelezte magát.

E szerencsétlen háboru nemcsak Mexicot anyagilag nagyon meggyöngitette és föleg pénzügyi viszonyait mindinkább bonyolódottabbá tette, hanem még az Egyesült Államoknak gyakori beavatkozásra Mexico-belügyeibe szolgáltatott alkalmat, mit fölhasználni amazok nem is mulasztottak el soha.

Azonkivül a kormányok és kormány formák gyakori változásai és folyton tartó belviszályok siettették azon eseményeket, melyeknek Mexico jelenleg szinhelye. A belvillongások egyik kiapadhatlan főforrását tette a mexicoi kormány 1857-ben hozott ama határozata, mely szerint a papi jószágok eladassanak, a közkincstár gazdagitása és a papi rendnek a közügyekre való befolyásának csökkentése végett.

A bonyodalmak nőttön-nőttek; mignem 1861. julius 17-én a congressus ama szerencsétlen határozatot hozta, hogy a mexicoi polgárok fizetései külföldi hitelezőiknek két évre szüntettesenek meg. — E határozat következése a francia, angol és spanyol conventió, mely 1861. oktob. 31-én iratott alá Londonban, és a francia expeditió volt.

Ismeretesek azon eremények, melyek ezóta Mexicoban történtek: feszült érdekeltséggel követjük azokat, azon ohajtással — hogy az ott jelenleg folyó véres dráma mielőbb végét érje.

Képünk Mazatlan városát ábrázolja, melynek falai alatt f. év január 10-én, a francia hadsereg partra szállása után három évvel, jelent meg egy francia hadosztály.

Mazatlan a mexicoi városok egyik legujabbika, de a kereskedelemre nézve kedvező fekvésénél fogva gyorsan fejlődött és fontossága a béke helyreállával mindinkább nöni fog.

Mazatlan a hasonnevü kerület fővárosa Sinaloa területén. Kereskedése még a mostani háborús időben is 15—20 millió frankra becsültetik; beviteli kereskedése jelentékenyebb a kivitelinél. Van Mazatlanban több francia kereskedő ház, melyeknek évi forgalma 2—3 millió frankra megy.

Fökereskedési czikkei: festő anyagok, nemes érczek, ezek közt sok ezüst, vörös réz, gyöngyök, gyapot, bőr stb. Fekvése is igen festői. Legszebb épületei közé tartoznak a nagyszerü vámház; kórház és nehány nagy kereskedő raktárai. —d—

I. Napoleon titkos kabinetje.

St. Hilair tábornok — I. Napoleon kortársa — hátrahagyott iratai közt a következő érdekes esemény olvasható a császár titkos kabinetjéről.

— Nem engedhetnél át valakit, — kérdé egykor Napoleon, József testvérétől, — ki alkalmas lenne kabinetomban dolgozni? Nem szabad se rőst, se fecsegőnek lennie.

— Valóban nem ismerek ily embert, azonban — folytatá — Marfontaineban egy fiatal emberem van, ki könyvtáramról gondoskodik. Csak kevéssé ismerem őt, de értelmes embernek látszik, igen szelid és szerény, s e mellett igen szép irása van.

— Fiatal ember, mondád, mi a neve?

— Tudtam, de feledém.

— Nem tesz semmit! Azonnal el fogom hozatni. Látni akarom.

A császár Durocot hivatá, és a testőrség egy ifju tisztje parancsot vett, az ifju embert Marfontaineból elhozni. E tiszt elfogatást gyanitván, több embert magával vitt, és a marfontainei könyvtárnokot azonnal, minden nyilatkozat nélkül, az ifjunak időt sem engedve, elfogatá, azt hivén, hogy mint állam foglyot kell őriznie. Duroc e szókkal fogadta:

— Vezesse öt Boureinnehez!

Ez már értesülve lévén a dologról, a fiatal embert elhelyezve, munkához ülteté. Este az ujon érkezett, ki szünetlenül irt, — közel volt az ájuláshoz.

Boureinne ezt észre vevé, kérdést intézett hozzá, hogy talán rosszul érzi magát?

— Nem, — viszonzá ez, — hanem igen éhes vagyok.

— Hogyan, ön éhes?

— Igen, mert ma reggel, midőn elhoztak, nem reggeliztem, és délben sem ettem.

— Miért nem mondá ön ezt?

— Szégyenlém magam!

Boureinne erre mindent adatott neki, mire szüksége volt és a konzult értesité a dolog felől.

E szerénység Napoleonnak megtetszett. Időről-időre alkalmat adott, hogy védenczéről beszéljenek, és amint annak tulajdonait, melyek csak kifejlődésre vártak, fölismeré, megszerette öt és midőn Boureinnet már nem tarthatá tovább, ennek helyére alkalmazá. E fiatal ember Menneval ur volt!

A kabinetben éjjel nappal dolgozni és az egész világtól visszavonulni kellett. Napoleon csak ritkán engedé meg valamelyik titkárjának, hogy távozzék. Reggel, midőn felöltözött — nyáron 5 és télen soha 7 óra után — kabinetjébe ment, hol már — mindenkinek helyén kellett lennie.

E kabinetben három asztal állt. Egy szép iróasztal, mely XIV. Lajostól származott, középen állt Napoleon számára, a szék hátsó karja a kandallónak, s szemben az ablakkal feküdt. Balra a kandalló mellett egy kabinet volt, melyben mindig Menneval ur segédje tartózkodott, és ebből nyilt az iroda-szolga szobája. Midőn Napoleon nagy karszékében ült, annak karját a tollkéssel mindig vagdalá; vele szemben jobb felől egy nagy könyvállvány volt, telve papir-csomagokkal. Az ablak mindenik oldalán két asztal állott, de mindig csak a jobb oldali volt elfoglalva, és a bal oldalon fekvő lerakóhelyül szolgált papircsomagoknak. Az iró szeme előtt nyáron a tuilleria-kert gesztenye fái valának.

A jobb oldali asztalnál ülő titkár háttal volt fordulva Napoleon felé, ugy hogy csupán fejét kelle megfordítnia, hogy megértse, ha valamit akar neki mondani.

A mellék-szobában dolgozó titkár a mig Napoleon a kabinetben volt, nem jött be, ha csak nem hivatá. A pihenő órákban azonban az uralkodó mindig fecsegett vele, ha szobájába lépett. Magán kihallgatások csupán e kabinetben mentek végbe. — A kabinet főbejárata közvetlenül a császár hálószobájának nehány lépcsőjére nyilt. Ez ajtón kimenve, a terembe lehetett érni, melyet várószobának neveztek.

1805-ben a Milanóból való visszatérés után, hol Napoleon olasz királynak koronáztatá magát, annyi dolog volt a kabinetben, hogy azt egy ember, még Menneval ur se volt képes ellátni, minélfogva az ifju P. és M.... ur személyében két segédet nyert. Mindkettő pontos és szorgalmas volt, a császár nagyon szerette őket. A palotában volt lakásuk, élelmezésük fütés s világitás és ezenkivül évenkint 8000 frank meghatározott fizetést húztak.

Nem lehet-e hinni, hogy bőségben éltek? De a mily szorgalmasan végezék dolgaikat, ép oly szorgalommal keresték föl szabad óráikban a gyönyöröket. És igy gyakorta megtörtént, hogy a második évnegyed kezdetén, évi fizetésükből már semmi se volt. P.-nek különösen jelentékeny adósságai valának, annyira hogy ha azt Napoleon megtudja, rögtön elbocsátotta volna. Miután minden utánjárása daczára se tudá honnan elégítse ki hitelezőit, kik a palota minden kijáratánál lestek reá, a munkában keresett szórakozást. Minden reggel öt órakor a császár kabinetjében volt, s miközben dolgait végezé, az akkoriban nagyon kedvelt „Il est trop tard!“ romanceot fütyörészte.

Egy reggel Napoleon már kabinetjében volt és épen a fürdőbe akart menni, midőn a mellék kabinetben fütyölést hallván, vissza fordult.

— Ezer millió! Ön már itt, uram, — szólt Napoleon nagy elégültséggel. — Ez egészen példányszerü. Mennevalnak igen meg kell elégedve lenni önnel. Mennyi fizetése van?

— Nyolczezer frank, Sire, és ha szerencsém van felségedet utazásában kisérni, még kárpótlást nyerek!

— Az ördögbe! Ez az ön korában igen szép pénz és ezenkivül mindennel el van ön látva, ha nem tévedek, nemde?

— Igenis Sire!

— Igy épen nem csodálkozom, hogy önt énekelni hallom. Önnek igen boldognak kell lennie. Hogyan? — E szóknál Napoleon kezeit dörzsölé, a mi jó kedvét tanusitá.

P. tudta ezt és elhatározá, helyzetét bánatos szivvel bevallani.

— Ah, Sire, — viszonzá szomorúan, — természetesen boldognak kellene lennem, de még sem vagyok az.

— Nem! miért nem?

— Először, mivel annyi angol van a nyakamon, és aztán elaggott, majdnem vak atyámat, anyámat és még egy kiskoru hugomat kell tartanom.

— Ön e szerint a jó fiu kötelességét teljesíti. De mit akar ön az angolokkal mondani? Tehát angolok vannak itt? Talán nehány angolt is kell önnek tartania?

— Nem, Sire! Ezek azonban oly emberek, kik nekem pénzt kölcsönöztek, a mit még nem tudtam nekik visszafizetni. Mindenki, ki-

**

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

nek adósságai vannak, hitelezöit ma angoloknak nevezi.

— Jól van, uram! Önnek tehát adósságai vannak. Hogyan? Oly fizetés mellett, mint az öné? Lássa az ember! Egy óra mulva el lesz bocsátva! Isten önnel, uram!

Erre a császár burnótszelencéjét véve, még egy komoly pillantást vetett. P.-re, s aztán háló szobájába ment.

P. oly anyira kétségbe esett, hogy életének véget akart vetni és egy törhez kapott, hogy az vét keresztül szurja, de tiszttársa M. ur a szobába lépvén, nagy fáradsággal sikerült öt némileg fölvidítania.

Egy óra mulva Lemarrois tábornok, a császár szárny-segéde lépett be, és P.-nek egy bepecsételt csomagot kézbesíte, e szavakkal:

— A császártól!

P. a levelet átvéve könyezni kezdett. Átadá M. barátjának, ki a következö sorokat olvasta föl:

„El akartam önt üzni kabinetemböl, mert ön azt megérdemlé; azonban vak atyja jutott eszembe, anyja és leánya, és mind ezekért megbocsátok önnek. Miután ezek különösen vannak sujtva az önmagaviselete által; ha önt elbocsátom — de csak mára — és 20,000 frankra szóló utalványt küldök, melyet Estini azonnal kifizet.

„Rázza le ez összeggel nyakáról az önt kinzó angolokat és viselje magát ugy, hogy többé hálójukba ne kerüljön; mert ez esetben nem fognék többé ön miatt aggódni. — Különben folytassa munkásságát ugy, mint eddig. A viszont látásra uram, holnapra?

„Napoleon."

P. nem volt képes szólni. Sirva ölelte át Lemarrois tábornokot, és barátját. Azután mint a villám elrohant, hogy családját e jó hirrel megörvendeztesse.

TÁRCZA.

Egyletek és közintézetek

* Magy. tud. Akadémia. A nyelv és széptudományi osztályoknak m. hétföi ülésében tartott értekezés kizárólag a magasb elméletnek volt szentelve, távol ama látkörtöl, mely a gyakorlati tudományos élet ereje pezsg.

Budenz József l. tag szólt „néhány magyar igeképzöröl," vagyis jobban mondva, kimutatni igyekezett ama hosszu ut nyomait, melyen néhány igeképzö állitólagosan a finn, cseremisz stb. és a magyar nyelvben tett. Ez ismét néhány töredék volt a magyar nyelvtudomány ilynemü ismert meséiböl, melyek bazánkban vajmi kevés hitelre találnak.

Ez ülésben az akadémikusok már nagyon kis számmal voltak jelen. Az akadémiai ülések idénye észrevehetöleg siet vége felé, s a két havi szünidö elött e hóban összesen még csak két heti ülés lesz.

Ezek közül jövö hétfön Urházi György lev. tag fogja elfoglalni akadémiai székét, s a jelenkori szabadságról értekezik, tekintettel a magyar alkotmányra. — Mindenesetre oly tárgy, mely megérdemli, hogy reá elöre figyelmeztessük azt a közönséget, mely az akadémiai üléseket látogatni szokta.

Az ülés végén kissé mulatságos jelenet is történt. — Az ülés tárgyai után az akadémia nehány pillanatra „entre nous" nyilatkoztatá ki magát, s el öke felhivására próbákat tett, hogy vajjon mely helyröl lehetne legjobban hallani a fölolvasást, miután az eddig hely, az elnökség mögött, nem felelt meg az igényeknek.

Az akadémia egyik legszellemdúsabb tagja volt szives próbafelolvasásokat tartani, itt, ott, meg amott, mig végül fölolvasó helyül az elnökség elotti tért fogadták el.

* A nemzeti szinház igazgató választmánya iránt egyik közelebbi számunkban kifejezett bizalmunk, a „F. L."-nak következö észrevételekre nyujt alkalmat: — „Egyik nagyobb politikai lapunk (már t. i. az Idök T.) a nemzeti szinház vezetésére szintén szakértö és erélyes férfit ohajtván, megjegyzi: tán végre ez is be fog következni, s erre nézve bizik a szinházi bizottmányban. — Bizony könnyü és fatö homokra épiti bizalmát! Hogy a tespedés és hanyatlás állandóvá lett szinházunknál, az épen e bizottmánynak köszönhetö. Radnótfáy ur már egyszer — belátva, hogy akkor tesz legjobbat a szinháznak, ha lekészön — bendta lemondását; de a bizottmány volt az, mely visszavéteté vele, nehogy e helyre valami szakértö iró vagy müvész juthasson. Inkább a szinház szenvedjen, mint a kasziniói befolyás! — A bizottmánynak kétségkivül vannak köztiszteletben álló, érdemdús tagjai, (hisz gr. Károlyi György, b. Révay Simon és gr. Rádny Gedeon is ott ülnek), de a többség s általában az egész mit sem tett arra, hogy szinháznak müvészeti állapotait emelje, s legörömesebb látja, ha egy bábot emelhet az igazgatói székre, melyet egy czérnaszálon kedve szerint tánczoltathat. Nem müértö, erélyes és következetes szakembert kivan, hanem egy „unterthäniger Diener." — Ezért van, hogy oly nagyon támogatja a jelen roskatag igazgatást, melyet a legközelebbi jó szél, (midön t. i. a közvélemény érvényesitheti magát), el fog söpörni. — Ekkor eljövend az ideje annak is, hogy fenhangon mondjuk el: évek hosszu során át mint sáfárkodott e bizottmány, mely lidérczként ül még most is a szegény muzsák nyakán." Sályos vád, melynek mielöbbi gyökeres czáfolatát aként lehetne eszközölni, ha a m. bizottmány az országgyülés rendelkezéseig is egy buzgalmas és szakértö egyént kérne fel a szinház ügyeinek vezetésére. Bár ha az igazgatói változás magában még nem elég. Kik szinházunk viszonyait ismerik, meg vannak gyözödve, hogy addig gyökeres orvoslásról szó sem lehet, mig a mostani igazgatóval egyszersmint a kezelö és rendezö sáfárok is el nem mozditatnak.

Irodalom és müvészet.

* A zenede nagy ünnepélyére folyvást igérkeznek a hazai dalárdák. Már több mint 40 jelenté be jövetelét. Ellátásukról már jóelöre gondoskodik a rendezö bizottmány, a vasutak és gözhajók pedig feleáron fogják szállitani a résztvevö dalárdák tagjait. A bizottmány élén az erélyes Orczy Béla báró áll. A „Föv. Lapok" s vele együtt mi is, hasonló képességü, buzgalmu és erélyü férfit óhajtanánk a nemzeti szinház vezetésére is. Na de tán végre ez is csak be fog következni. Mi bizunk a szinházi bizottmány jóakaratában.

* Gutzkow, a nagy német iró egészségi állapota — melyet reménytelennek állitottak — szemlátomást javul. Most már nem kétkednek többé felépülésén.

* Bertha Sándor nagyreményü fiatal müvész bazánkfia Rómát elhagyván, (hol Liszttöl tanult) Párisba utazott, hogy magát a zenebirálatra s compositióra tovább képezze.

* Patti Adélnak egy közelebbi hangversenye 80,000 mondd harminczezer forintot jövedelmezett. (Ha igaz!)

* A Vörösmarty szobrot Sz.-Fehérvárott okt. 1-én leleplezik. Egyszerü felirata csupán ennyiböl áll: „Vörösmartynak 1865."

* Zrinyi Miklós szobrát, melyet Császár Ö Felsége megrendeléséböl ifj. Vay Miklós készitett, már felállitották a bécsi fegyvertár diszczarnokában.

* Izsó Miklós nagy tehetségü szobrászunk Pesten időzik, s szive en maradna itthon állandóan, ha — volna egy kis kilátása rá, hogy munkát kap. Ennek hiányában azonban néhány nap mulva visszatér Bécsbe. Elég szomoru biz a!

* A Malibran-szinház Velenczében f. hó 2-án Rossini „Mozes" operájával nagyszámu hallgatóság jelenlétében megnyitatott.

Budapesti hirek.

* Primás ö eminentiája — mint az „Esz. U." irja — Szent István elö apostoli királyunk ünnepére ez évben is Budára jövend.

* A budavárosi kölcsön. Netaláni aggodalmak ellenében azon befolyást illetöleg, melyet a Schuller-féle bukás a kölcsön visszafizetésére nézve gyakorolhatna, a nevezett bécsi ház részéröl a „P. L." közli, hogy az ügylet a Schuller-házzal már teljesen be van fejezve. A nevezett ház a kölcsön-összeget Buda városának annak idejében tökéletesen lefizette; és azért az általa kiadott 40 frtos sorsjegyeket megkapta, melynek fedezetül a budai küszöb tulajdonához tartozó 1,000,000 frt földtehermentesitésben tétetett le. E körülmények mellet a legcsekélyebb ok sincs aggodalmaskodásra, s mind a huzások, mind a nyeremények kifizetése mint eddig, a legnagyobb pontossággal fog folytattatni.

* Liszt ideérkezése ismét távolabbra haladt. Mi a lehetö legbiztosabb forrás után jelentettük e napokban való megérkezését, most azonban azt olvassuk a „F. L."-ban, hogy csak a jövö hó elején fog ide jöni.

* A budai dalárdában — mint halljuk — egy kis egészséges és jótékony hatásu válság állott be. E válságot az egylet tulnyomó többségének nemzetiesebb irány végett támasztott s jogosult követelése, s ez irányban hozott határozatai okozták. Az egylet már régóta nem az, a mi kezdetben volt. Föleg az nem tetszik az elöbbi „Sängerhort" vitézlöinek, hogy az egylet elhatározá, mikép magyar és német dalokat minden müsorába egyenlö számmal vesz föl; az augustusi zenedei ünnepélyben magyar magán-kardallal lép elö, (más föltétel alatt az egylet alig is fogadta volna el az ünnepélybeni részvételre), s dalárjelvényébe a magyar nemzeti szineket veszi föl, zászlóján pedig egy betü más felirat sem lesz, csak magyar. Szóval az igényeknek tesz eleget, melycket egy, az ország fövárosában szervezett tulnyomó többségben magyarokböl álló egylettöl követelni kell, és lehet. E minden tekintetben jogosult, söt nézetünk szerint a nemzet zenecirodalom iránt még kiváló tiszteletet és elöszeretetet, s az egylet nemzet ajku tagjai iránt pedig nagy méltányosságot tanusító eljárást a „Sängerhortiták" többé el nem türhetönek vélik; a német nemzetiség elnyomatásáról beszélnek; sajnálják hogy az egylet a „Beamter-Verein" és „Deutscher-Verein" jelleget levetette; s az „Eintracht" kétes becsü pártfogásától mindig jobban fölszabaditja magát. Továbbá hálátlanságot emlegetnek a „Sängerhort" alapitói ellen, (mintha a nyilvánosságba léptük által nem tették volna ki magukat az átalakulás esélyeinek!) és csekély számokat nagy hü-höval és zajjal pótolva, mintegy 10—12-ten (többnyire német hivatalnokok) az egyletböl kilépnek, s a régi „Sängerhortot" ujra alakitani szándékozunak. Sok szerencsét és jó időt hozzá! A megmaradtak e kiléjések által egyöntetüségben, egyetértésben, nemzeties szellemben kétségkivül nyerni fognak; ha egy pár akadálykö elmozdul, a viz jobban foly. Már is halljuk, hogy épen e kiléjések folytán a társulat napról-napra számban is erösül. Örvendünk rajta, s a pártolást erös küzdelmekkel kiérdemlett, derék egyletnek ernyedetlen kitartást, s a kitüzött irányban következetes haladást kivánunk! Mint halljuk, az egylet az augustusi dalárünnepélyben nem 73, (mint bejelentve volt), hanem 100 dalárral fog résztvenni, s ott saját zászlója alatt jelenik meg, melynek birtokába — mint már emlitök — az egylet ideiglenes elnökének, Nagy Ágoston urnak áldozatkészége folytán jött. F. L.

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

* Magyar hölgyek az Akadémia nagy terme számára — olvassuk a „F. L."-ban egy diszes nagy szőnyeget fognak himezni, még pedig sietve, hogy az őszi ünnepélyes megnyitásra készen legyen. A szőnyeg a könnyebb készítés végett koczkákból álland, melynek mindegyike csak 8 frtba kerül. Leskes hölgyeink közöl azok kik a koczka elkészítésére vállalkoznak, a szükséges felvilágosításért e szép terv megpendítőjéhez Bohus-Szögény Antonia ő nghoz forduljanak, ki még néhány hetet Világoson (Arad megye) tölt.

* Az ugynevezett „Végeladás"-féle kereskedői manöverrel való visszaélésekenek, melyekuél a mindenféle csábító igéretek daczára, a közönség silány és rosz (tehát minden látszólagos olcsóság mellett drága) czikkekkel szedetik rá, most már valahára vége szakad. A pestvárosi tanács — igen helyesen — elhatározta ugyanis, hogy az ilynemü visszaélések megszüntetése végett a m. helytartótanácsot olynemü rendelet kibocsátására fogja felkérni, mely szerint végkiárulások és önkényes árverések csak hatósági engedély és felügyelet mellett legyenek rendezhetők.

* Örömmel irjuk, hogy a Hadzsy Emil urról terjesztett öngyilkossági hir nem igaz. Nevezett fiatal honfitársunk él, friss egészségnek örvend, s a császárfürdöi hálokban közmegelégedésre jövöre is tánczrendező marad. — Ennyit az aggodó ismerősök és a szépnem megnyugtatására.

* A pesti német szinház uj igazgatója a város atyái méltó boszankodására (irja a „S—ny") még ez óráig se érkezett meg. Na de megérkezésére nézve megnyugtathatjuk magunkat. A német szinház Pesten csábító vállalat.

* A budai szinházakat s köztük a népszinházat is Buda városa tegnap tartott tanácsülésében Szigethi Imre vidéki szinigazgató nyerte el. A szerződés 3 évre szól. Szigethi ur már fölszólította volna Molnárt, a müvezetés elfogadására. Molnár leleményessége- s rendezöi geniejével, ha azt az eddiginél nemesebb izléssel és pontos s takarékos pénzkezeléssel párosítja, képes lehetend ez intézetet ujra felvirágoztatni.

Vegyesek.

* A párisi magyar egylet volt jegyzöje jelentést küldött be a „V. Ujság"-nak, mely szerint távollevő honfitársaink egylete innen hazulról nem nagy támogatásban részesül. Könyvtára mindössze is csak 20 kötetből áll, s a megküldött lapok száma is csekély. Ohajtjuk, hogy mindez jobbra forduljon, s ez egylet a kiadók és szerkesztők részéről több kedvezményben részesüljön.

* Halálozás. Mülek Ferencz 1848 s 61-iki képviselő f. hó 10 én Aradon elhalálozott. Igen tisztelt és szeretett egyéniség volt. Nyugodjék csöndesen!

* Bártfán jul. 9-kén oly nagy jéggel vegyes záporesö volt, hogy a fürdön keresztül folyó patak hirtelen megdagadván, átlépte medrét, s a begyekről roppant gyorsasággal szintén nagy sokaságu viz rohanván alá, néhány percz alatt ellepte a fürdö alsóbb részeit s több ház földszinti szobáiba is ért. — Nagy károk egyébiránt nem történtek.

* Almássy Albert gróf végrendelet-hamisító ellen Rimaszombatban f. hó 13-ikán hirdettetett ki a bétszemélyes tábla itélete, mely következöleg hangzik: Háromévi börtön nehéz vasban, hetenkint egy napi böjttel s közmunka teljesítésével.

* Tömeges elitélés. A hivatalos lapban olvasóink elött ismeretes szentgáli sajnos kihágásbani részvét következtében gyilkossággal, felkeléssel s közrendháborítással vádolt 122 ottani lakos ellen a haditörvényszéki itéletek f. hó 5-én Veszprémben lettek kihirdetve. Mint halljuk, a leginkább terhelt 33 vádlott halálra, a többi pedig részint hosszabb vagy rövidebb idejü börtönbüntetésre lett itélve, részint pedig megkegyelmezve. A halálra s hosszabb tartamu börtönre itéltek az itéletet felebbezték. A büntény, mit a szerencsétlenek elkövettek, iszonyu volt, de ohajtva reméljük, hogy a legfelsöbb kegyelem mégis enyhiteni fogja ez itéletet.

* Ez már aztán nem árulja zsákban a macskát! Egy bécsi lap hirdetései között, egy történeti nevezetességü nemes név első betüivel, a következő házassági ajánlat jelent meg: „Akarnék egy jó és szerető nöre szert tenni, kinek vagyona segítségével irodalmi és bölcselkedési munkálataimat befejezhessem, melyek nekem nagy hirnevet fognak biztosítani. Én felszólításomat a férjhez mehető minden özvegy asszonyhoz és kisasszonyhoz tömegesen intézem; egyik sincsen kizárva a pályázásból. Habár hires és jó hangzatu nevem van is, még sem nézek sem korra sem külsöre, sem származására, nálam a födolog a pénz. Ha pedig a pályázók valamelyik nem hozzám, hanem csak hires nevembez akarna menni férjhez, az sem teszen semmit, külön szállásban lakhatik ö is, külön szállást fogadhatok én is. Nevem s lakásom megtudható a szerk. irodában. Bérmentes levelek elfogadtatnak. Személyesen is lehet értekezni Közbenjárókat nem fogadok el!"

* Blondin nem rég hagyta el Berlint, hol nyaktörö mutatványait tömérdek néző elött produkálta. Egyik alkalommal, midön emberével vállán sétált a kötélen, hirtelen erös szél kezdett támadni, s a forgó szél épen alatta port, szemetet kavart föl, mely néhány pillanatra eltakarta a nézök szemei elöl a nap hösét. Később látták, hogy ingadozik és szeméböl a port törli. A nézök egyik része elfutott, másik visszafojtott lélegzettel várta a következményeket. Blondin azonban szerencsésen átsétált emberével a kötélen. A tetszés óriási volt; koszorúkkal, virágokkal halmozták el. Blondin bátorsága annyira fölbátorított egy hajadont, hogy elment hozzá és kérte, vigye öt át legközelebb a kötélen. Blondin nem fogadta el az ajánlatot.

* Kassán vizgyógyintézetet szándékoznak felállítni.

* Görgön, a Szepességben petroleum forrásokra akadtak.

* Az ungmegyei takarékpénztár választási közgyülését aug. 7-én fogja tartani Ungháron.

* Gizella gözösön ujabb tolvajság történt. (Mint tudva van, nem rég gr. Zichyt lopták meg rajta mintegy 10,000 forintig), tegnapelött hajnalban Baja körül egy utastól 960-forintnyi készpénzt és érték-papirt idegenitettek el, s a legszigorubb nyomozás daczára a tettest nem tudták fölfedezni. — Most már a gőzhajótársulatnak áll legnagyobb érdekében a tolvaj felfedezése, mert utóljára már nem is mernek az emberek hajóira szállni.

* Az alexandriai choleráról. A jun. 23-án Alexandriából Smyrnába érkezett utasok között a Lazarethben töltött veszteg-idö alatt 4 cholera-eset fordult elő, melyek közöl csupán egy végzödött halállal. Az „impratial de Schmyrne"-ben Alexandriából m. hó 24-röl kelt levél az ott elharapódzott cholerát egyes-egyedül helyi okokból származtatja és állítja, hogy az távol attól, miszerint járvány jellemét viselné, ez évben csupán az erösebben föllépö beteges elemek következménye, melyet a nyári idény minden évben elöidéz. A föokot a Nil vize megromlásának tulajdonítják, mely a holttestek rodhadásából ered. F. hó 6-kán Alexandriában 134 halálozási eset fordult elő, 7-én 142. Az utóbbi napokban észlelt kórterjedés a Cairóból jött menekülteknek rovatik fel. Innen a betegség csökkenést jelentik. 5-kén meghalt 457, 6-kán és 7-kén 355 és 356. Damietteben a cholera szintén kitört. —

* A William Nelson elégéséről párisi lapok f. hó 7-ikéröl következöleg irnak. A „Lafayette" franczia postahajó, mely a nyilt tengeren elégett „William Nelson" amerikai hajó utasainak egy részét megmenté, tegnap este érkezett Havre-ba. E szerencsétlenek megérkezése a városban nagy mozgalmat keltett föl. Az Egyesült-államok consulja azonnal a hajóra jött, hogy a kapitánynak a megmentésért köszönetet mondjon. A megmenekültek elbeszélése szerint borzasztó jelenet volt, midön az egész hajó — a tüz roppant sebesen terjedt, — egyszerre lángban állt s négyszáznál több szerencsétlen, kik a tüzben vagy vizben vesztek el, szivszaggató kiáltásaival töltötték meg a levegöt. A szerencsétlen utasok majd mind emigransok voltak, kik New-Yorkba akartak menni. Közöllük egy, ki elöbb gyermekeit menté meg, visszauszott az égő hajóhoz, hogy nejét is elhozza. Megragadja, a vizbe ugrik és szerencsésen kimenti. Az egész család életben maradt. Egy nö egy matrózba kapaszkodott, azt hivén, hogy ez férje. A matróz egy csolnak felé uszott, mely fölvette. Elgondolható azonban a fiatal nö rémülése és fájdalma — (csak nem rég ment férjhez), midön tévedését felismerte. Közel volt a kétségbeeséshez s erövel kellett visszatartóztatni, hogy a hullámokba ne temesse magát. Több ily borzasztó eset fordult elö. — A „Lafayette" kapitánya, Bocandénak, e nagy szerencsétlenségröl szóló jelentéséböl fölemlítjük a következöket: „Kedden, jun. 27-dikén az örségen levö tiszt arról értesitett, hogy nagy távolban két jármüvet lát, melyek telided teli vannak emberekkel. Közelükbe érkezve, megálltam, s 24 férfit még két nöt hajómra fölvettem. Minthogy a hajó kapitánya e szerencsétlenek között volt, szobámba vezetém s itt a következö borzasztó szerencsétlenséget beszélte el: „Amerikai vagyok s nevem John Levi. Szép new-yorki hajó a „William Nelson" parancsnoka voltam, mely 1039 tonnát tartalmazott s 30 ember örséget. Antwerpent junius 2-dikán s Vlissingent junius 4-dikén hagytam el, 600 tonna sin és más áruval, valamint 450 emigranssal New-Yorkba voltam menendö. Tegnap délután 12½ órakor arról értesültem, hogy embereim a hajó kifüstölése alkalmával ezt meggyujták. Minden kigondolhatót megtettem a tüz elnyomására, de ez oly sebesen terjedt, hogy lehetetlen volt elfojtani. A négy csolnakot leeresztém a tengerre; a leirhatlan zavarban azok, kik legközelebb álltak, leugrottak. A hajón maradván, a láng csakhamar körülvett s kénytelen voltam már a tengerbe ugrani, honnan a csolnakok egyike vett fel. Hajóm lángban, utasaim vagy a tüzben vagy a vizben haldokolva, azok a borzalmas segélykiáltások . . . s én nem nyujthattam segélyt; ez irtóztató volt! Reggel 4 órakor minden eltünt! Négy csolnakom telve volt emberrel; azt parancsolám nekik, hogy kövessenek, s északkeletre eveztem azon hitben, hogy ez irányban találkozom hajókkal. Két más csolnakom nem lehet nagyon távol." — Miután erröl értesültem, a másik két csolnak megmentésére délfelé tartottam. Az ör ugyan e pillanatban egy hajót jelentett, s napnyugtakor, 7 óra 40 perczkor, egy csolnakot nagy távolban. Azonnal feléje irányoztam hajómat, minthogy azonban a vitorlás hajó közelebb volt, hamarább érkezett oda s egy nöt, négy gyermeket s kilencz férfit vett föl. E hajó az „Illemari" volt Orosz-Finnországból, Havannahból jött, és Marseillebe ment. Egy csolnakon egyik tisztemet küldöttem át az „Illmari"-hoz, kapitányának tudtára adtam a két csolnak megmentését, s hogy a harmadik csolnakon voltakat is kész vagyok átvenni, s kérdeztettem, hogy nem tud-e valamit a negyedik csolnakról. A harmadik csolnak 14 szerencsétlenje azonnal átjött s elbeszélték, hogy a negyedik csolnakot d. u. 4 órakor hagyták el, nem lehet már távol és 37 utas van rajta. Tovább folytatám nyomozásaimat s midön az éj beállt, mindeu öt perczben ágyut süttettem el s röppentyüket eresztettem föl a levegöbe. Fájdalom, hogy ez intézkedéseim nem arattak sikert. A legpontosabb számitások szerint még két napra lett volna szükségem, hogy a negyedik csolnakhoz jussak. Kötelességeim ezt nem engedték, meg voltam győzödve, hogy az orosz hajó kapitánya fölkeresi s gondját viseli a 37 szerencsétlennek, az én hajómon is 435 utas volt; mindez arra kényszerített, hogy éjjeli 11 órakor utazásunk folytatását parancsoljam meg. A 44 szerencsétlen a „Lafayette"-re való érkeztekkor teljes gondoskodásban részesült; a férfiakat legénységem ruhájával láttatám el, a nökröl a hajón levö nök gondoskodtak. Minden utasom a szerencsétlenek iránt a legnagyobb részvétet tanusitá. Stökl bárónö, a washingtoni orosz császári követ neje, gyüjtést rendezett, mely 2862 frankot eredményezett." — — E jelentést a megmentettek neveinek elösorolása fejezi be.

Szerkesztöi nyiltposta.

* M. X. urnak K—gh. A lapot meginditottuk; Küldeményét már jövö számunkban adandjuk. Közreműködését jövöre is kérjük.

Tartalom: Rabl Károly (képpel). — II. Henrik, franczia király. — Munkács vára II. Rákóczi Ferencz idejében (képpel). — Egy elökelö rablógyilkos. — Tassó a San-Onofrio-kolostorban (képpel). — A kis barna ember s a kis szöke leány. — Mazatlan városa Mexicóban (képpel). — I. Napoleon titkos kabinetje. — **Tárczа**: Egyletek és közintézetek. — Irodalom és müvészet. — Budapesti hirek. — Vegyesek. — Szerkesztöi mondanivalók.

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.

Butor felfrisitő fényt,

melylyel mindenki az ócska butorok elvesztett fénységét könnyen helyrehozhatja, anélkül, hogy az asztalost segítségül kellene hívni, és mely továbbá mint kép- és tükör-ráma fénymáz legjobb sikerrel felhasználható, ajánl

Mayne Fülöp, készitő.

Pesten kapható:

Höffler unokaöcscenél, városház-tér „Fortuna"hoz.
Mészáros testvéreknél, barátok-tere, a „zöld kigyó"hoz.
Looser Péternél, Erzsébet-tér, és
Wanko Daniel fiánál, Dorottya-utcza.

Végképeni eladása

egy nagy halmaz valódi rumburgi és hollandi vásznak, rumburgi asztalnemüek, törülközökendők, szines kanavásznak és 2500 tuczat a legszebb vászon- és battiszt-zsebkendőknek a vászonáruk valódisága s teljes röfmérték biztositása mellett — a tárgyak sürgetett eladása tekintetéből

a becs-árának felényi árán,

levélbeli megrendelések a pénzösszeg beküldése vagy postai utánvét mellett a lehető leggyorsabban s a legelkiismeretesebben eszközöltetnek, — s kivánatra mustrák is küldetnek.

A leveleket kérjük e czim alatt küldeni:

„S. Meth, Rothenthurmstrasse Nr. 29 in Wien."

1 vég mángolatlan vászon, becsár 12 frt, most csak 6 frt 50 kr.

1 vég 30 röfös jófele fehér fonalvászon, becsár 18 frt, most csak 9 frt 50 kr.

1 vég 30 röfös kitünö szileziai vászon, becsár 20 frt, most csak 10 frt 50 kr.

1 vég 30 röfös mángolatlan kreaszvászon, becsár 22 frt, most csak 11 frt.

1 vég 30 röfös rumburgi vászon, becsár 24—40 frt, most csak 12—20 frt.

1 vég 38 röfös hollandi czérnavászon, becsár 28 frt, most csak 14 frt.

1 vég 40 röfös rumburgi czérnavászon, becsár 32—40 frt, most csak 16—20 frt.

1 vég különösen jó rumburgi vászon 6 inghez, becsár 28 frt, most csak 14 frt.

1 vég kitünö rumburgi vászon 8 inghez, becsár 30 frt, most csak 15 frt.

1 vég 50 röfös hollandi vagy irlandi vászon, becsár 40—30 frt, most csak 20—30 frt.

1 vég 50 röfös kitünö jó kézifonalvászon, becsár 50 frt, most csak 25 frt.

1 rég 54 röfös legkitünöbb rumburgi vászon ára most csak 23, 26, 28, 30, 35, 40, 45, 50—60 frtig a legfinomabbak.

1 vég 30 röfös legjobb rumburgi ágybeli kanavászon, becsár 15—20 frt, most csak 7—10 frtig.

A legfinomabb s legjobb 3—4 nyüstös oroszvászon nyári öltönyökre urak számára, röfe: 30, 35, 40, 45 krjával.

1 tuczat kisebbszerü fehér vászon zsebkendö, becsár 2 frt 40 kr., most csak 1 frt 20 kr.

1 tuczat jófele fehér vászon zsebkendö, becsár 5 frt, most csak 2 frt 50 kr.

1 tuczat jófele rumburgi vászon zsebkendö, becsár 8 frt, most csak 4 frt.

1 tuczat legfinomabb fehér és szines rumburgi vászon zsebkendö, becsár 12 frt, most csak 6 frt.

1 tuczat franczia batiszt zsebkendö ára most csak 4, 5, 6, 7—8 frtig a legfinomabbak.

1 darab pamut-abrosz, becsár 1 frt, most csak 50 kr.

1 asztalteritek 6 szemelyre azaz: 1 abrosz és 6 db. hozzá illö asztalkendö ára most csak 5, 6, 7—8 frtig a legfinomabbak.

1 asztalteritek 12 szemelyre, azaz: 1 abrosz és 12 db. asztalkendö ára most csak 10, 12, 14—16 frtig a legfinomabbak.

1 tuczat jófele czitéd- vagy kanavkendö ára most csak 2 frt 50 kr.

1 tuczat damasz törülközökendö vagy damasz asztalkendö ára most csak 5, 6, 7—8 frtig a legfinomabbak.

3000 db. a legszebb rumburgi vászon-ingek férfiak és nők számára — hogy azok minel gyorsabban eladhassanak, 3, 4—5 frtjával a legfinomabbak — áruba bocsáttatnak.

Férfiingek megrendelésenél a nyakbőség pontos mértéke kéretik.

Árjegyzék

FIGLER ANTAL és TÁRSA

csipke és himzések gyári-raktárukból Pesten,

a régi német-szinház-épület, nagyhid-utczai sarkán.

Függönyök 3—17 ft, csipke kendök 3.50—60 ft, csipke köpenykék 10.50—60 ft ujjolag nagy választekban érkeztek.

1 vég 12 röf f. hér Organtin, s minden szinben 1 ft 20 kr., 1 ft 80 kr., 1 ft 90 kr., 2 ft 10 kr., 2 ft 45 kr., 2 ft 75 kr., 3 ft 45 kr., 4 ft 40 kr.

1 vég 12 röf 6/4 Moll: 3 ft, 3 ft 90 kr., 4 ft 10 kr., 4 ft 55 kr., 5 ft, 5 ft 50 kr., 5 ft 75 kr., 6 ft 50 kr., 6 ft 75 kr., 7 ft 15 kr., 7 ft 50 kr., 8 ft, 8 ft 75 kr., 9 ft 30 kr., 10 ft 25 kr., 14 ft 70 kr.

1 vég 12 röf Batist Claire: 5 ft 30 kr., 5 ft 80 kr., 6 ft 50 kr., 7 ft, 7 ft 50 kr., 7 ft 75 kr., 8 ft 50 kr., 9 ft 25 kr., 9 ft 55 kr., 10 ft, 11 ft 20 kr., 12 ft, 13 ft 70 kr.

1 vég 12 röf Batist: 5 ft 75 kr., 6 ft 50 kr., 7 ft, 7 ft 70 kr., 8 ft 40 kr., 9 ft 30 kr., 10 ft 12 kr., 10 ft 80 kr., 11 ft 50 kr., 12 ft 50 kr., 13 ft 90 kr., 15, 16, 17 ft.

Pergal 6/4 8/4 mindennemü fajtu.
Mouslin 6/4 8/4 sima és virágos.
Tarlatán, Creppe, Illusion minden szinben.
Pamut- és selyem-csipke-szövetek.
Csipkék czérna-, pamut- és selyemböl.
Ara-, kalap- és fökötö-fátyolok.
Bárbok moll-, czérna-, csipke- és selyemben.
Gallérkák moll-, batist-, bruzelles- és creppböl.
Gallérkák kézelövel szintén.
Chemisettek szintén
Zuáv ingecskék 1 ft 50 krtól kezdve.
Alsó szoknyák 1/2 és egész himzett: 3 ft 50 krtól 12 frtig.
Betétek és szegélyek 22 krtól kezdve.
Zsebkendök moll- és valódi batistböl.
Crinolinok, amerikai és mindenféle.
Függönyök, csipke, és mouslin-szövetü.
Csipke, nagy-kendök, Rotonde- és Beduin köpönyegek.
Rezzek, fejdiszek és negligé fökötök, és minden e szakba vágó női piperék a legolcsóbb gyári árakon.

KANITZ C.

papir-raktára előbb a nagy hid- és miatyánk-utczák szegletén Pesten, Julius hónaptól kezdve pedig az arulóhely ugyanezen utczában a „fehér hajó" kereszt-házban 5. sz. leend.

ajánlja jól rendezett tárát mindennemü

papir- és irodai szerekből.

Különös figyelembe ajánlja az igen diszesen kiállitott

levélpapirokat és látogatójegyeket

bamulatos olcsó áron, u. m.

100 darab levéliv névvel vagy czimerrel domboru nyomásban	— frt 50 kr.
100 „ ugyanaz, boritékkal együtt diszes tokban . .	1 frt — kr.
100 „ igen finom levéliv „ „ „ . .	1 frt 35 kr.
100 „ látogatójegy litographirozva dupla lakpapiron .	— frt 80 kr.
100 „ „ domboru nyomással „ . .	— frt 80 kr.

Irásbeli megbizások, az öszlet beküldése vagy póstai utánvét mellett legpontosabban és legjobban teljesitetnek.

Zeitungs-Inserate

werden **in alle Blätter aller Länder** durch die

Expedition für Zeitungs-Annonzen

von

Haasenstein & Vogler in Wien,

Stadt, Wollzeile Nr. 9,

(Filiale von Haasenstein et Vogler in Hamburg und Frankfurt a. M.)

unter Berechnung nach den Originalpreisen stets prompt und discret besorgt. Das Bureau bietet den P. T. Inserenten Ersparung des Porto und der Mühewaltung, auch bei grösseren Aufträgen den üblichen Rabatt. Belegblätter werden geliefert. **Zeitungsverzeichnisse** mit jeder neuen Auflage nach den inzwischen eingetretenen Veränderungen verbessert und vervollständigt **gratis** und **franco**.

NB. Für sämmtliche Blätter nimmt die Administration des „Ország Tükre" für uns entgegen.

Pest, 1865. Gyurian és DEUTSCH TESTVÉREK gyorssajtónyomása. (2 sas-utcza 5. sz.)

creative commons A digitális változat a MEK Egyesület (http://mek.oszk.hu/egyesulet) megbízásából, az ISZT támogatásával készült.